

τῆ θέσῃ τοῦ ἔθνους σ' αὐτὴ τῆ σφαῖρα, τίς μεγάλες τῶν ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῆς ἱστορίας, καὶ ἀπάνω σ' αὐτὰ τὴν αἴγλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τῶν χροσοστεφανωμένων τῆς ἀγώνων, τὸ γιγάντιο καὶ ἀκατάβλητο.

Ἀλλὰ ἂν καὶ τέτοια καπεύδνωση ἀπαιτοῦσαν γιὰ τὴν παιδεία οἱ περιστάσεις τοῦ ἔθνους, ἡ Ἐκκλησία ὅμως, ἀκολουθοῦσα τίς παραδόσεις τοῦ φιλελευτέρου τῆς πνεύματος, δὲν κήρυξε πόλεμο κατὰ τῆς δημοτικῆς, οὔτε ἐπὲ β λ ἦ θ η κ ε, οὔτε ἀ π α ἰ τ η τ ε ἀπ' τοὺς λογίους τῆς λειτουργοῦς ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς καθαρεύουσας. Ἄπ' ἐναντίας. Ἄφησε πλήρη λευθεριά στὴν ἐκλογή τοῦ ἰδιώματος τῆς γλώσσας καὶ ἐπέτρεπε τὰ ἐκφρασοῦν λόγους οἱ ἱεροκήρυκες ἀπ' τὸν πατριαρχικὸ ἄμβωνα σὺ ἀπὸ ἰδιώμα, ἐνῶ μὲ τὴν ἔγκρισή τῆς κωλογοροῦσαν βιβλία γραμμένα στὴ δημοτικῆ ἀπὸ ἐπισήμους κληρικούς.

Ἴδου πῶς κήρυττε ὁ περιόδοξος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Λούκαρις:

«Καθὼς δὲν εἰμπορεῖ τις νὰ περάσῃ τὴν θάλασσαν χωρὶς καράβι, ἔτσι εἰς τὸν κόσμον τοῦτ' ν, καὶ τὰ κύματα του, δὲν εἰμπορεῖς νὰ τὰ περάσῃς καὶ νὰ γλυτώσῃς χωρὶς καράβι, ὅπου εἶνε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Πασίζουσιν πολλοὶ νὰ περάσουν, σὺν εἶνε οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἅπαντες οἱ αἰρετικοί, ἀμῆ ὅλοι πνίγονται! ὅταν ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὴν κιβωτόν, ὅσοι ἦσαν μέσα, ἐγλύτωσαν, ὅσοι ἦσαν ἔξω, ἐλάθησαν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἡ κιβωτὸς αὕτη».

Παραδέτω μόνον αὐτὸ τὸ κομμάτι ἀπ' τὶς ἀπειρεῖς ὁμίλλες τῶν πραγματικῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, γιὰτὶ νομίζω πῶς εἶναι ἀρκετό.

Ἀλλὰ ἔχουμε καὶ ἐπίσημη Ὁμολογία, πὺ τὴν ἔγραψε ὁ Πέτρος Μογγίλας καὶ περιλαμβάνεται σὶς σκλλογὲς τῶν Συμβολικῶν βιβλίων, μεταφράσθηκε δὲ σὺ ἀπὸ ἰδιώμα ἀπ' τὸν περιφρῆμο Μελέτιο Συρίγο. Αὕτη τὴν Ὁμολογία ἡ σύνοδος τῆ Σπόλης, πὺ συνανθροίσθηκε σὺ 1643 καὶ παρακάθησαν καὶ οἱ τέσσεροι Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς, τὴν ἐπὲ κ ὑ ρ ω σ ε χωρὶς νὰ λογαριάσῃ τὸ λεχτικὸ τῆς ἰδιώμα. Χαρακτηριστικὰ δὲ εἶναι ὅσα ἔγραψε ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος σὺ 1662, συνιστῶντας τὴν ὁμολογία: «Εἰ δὲ καὶ περὶ τῆ φράσει ἐκδίδεται (διὰ τὸ οὐ μόνον σοφοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐννόητον εἶναι) δὲν χρῆ θανατώζω, καὶ γὰρ οὐ πρὸς τὸ ἀκόλλεσ τῆς φράσεως, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν λεγομένων ἀλήθειαν ἀποσκοπεῖν δεῖ τὸν ἐχέφροναν».

Ἀπὸ τὴν σύνομη λοιπὸν αὕτη ἀνασκόπηση φητερωίνεται πῶς ἡ Ἐκκλησία μας σὺ ζήτημα τῆς γλώσσας ἀκολούθησε τὸ δρόμο πὺ διάνοιγαν ἡ ἔθνικες περιστάσεις, ἡ ψυχολογία τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ Γένους μας καὶ ἡ συνθήκες, μέσα σὶς ὅποιες ζῶσε. Προσάρμοζε τὸν ἑαυτὸ τῆς σὶς ἀπαιτήσεις τοῦ νεοελληνισμοῦ, διατηροῦσε τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους καὶ τὸ ἰδικὸ τῆς ἀξέχωρο, καὶ ἔτσι γίνονταν τὸ ὄρατὸ κέντρο τῆς θερησκειντικῆς καὶ ἔθνικῆς συνείδησης τῆς σκλαβωμένης Φιλῆς, ἡ ἔστιά, πὺ φύλαξε τὴν ἱερὴ φατιά τοῦ καθαρῶ, τῆς ἀναγέννησης καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀναθημοιογίας τοῦ νεοελληνικῶ κόσμου.

Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΣΤΟΝ ΑΝΙΘΙΟ ΜΟΥ ΦΟΙΒΟ ΛΑΡΑ

Καλόπαιδο! σὶς στίχους σου ἔνας τόπος
Πικρὸς τρεμοσαλεύει, πληγωμένῃ
Μία ψυχὴ τραγουδᾷ πὺ δὲν τῆς μένει
Πάρεξ ὁ πόνος.

Ἀπλωμένα τὰ χέρια σου εἶναι ἀκόμα
Πρὸς τὸ καράβι πούπαιρνε σὺ ἔξανα
Τὸν Καῖό μας, γιὰ πάντα, μὲ κλεισμένα
Μάτια καὶ στόμα.

Καὶ θαρρῶ στὴ φωνῆ σου, τὴ γενιά μας
Πὺ ἀκούω, τὸν πόνον πὺ μαζί, οἱ προγόνοι,
Μὲ τὴν τιμὴ μᾶς ἄφισαν γιὰ μόνῃ
Κληρονομία μας.

Ναί, αἰώνιος χωρισμὸς εἶναι ἡ ζωὴ μας
Στὴ σιγά μας παντοῦ παραμονεύει
Κάποιος χυμὸς. Μὰ ἡ θλίψη δὲ μισεύει,
Μένει μαζί μας.

Τὸν λεύτερον μὴν κῆαῖς τὴ λευτεριά του!
Μὲς τᾶδνια καὶ τᾶγια τῆς ψυχῆς σου
Ἄς λάμπει μὲ τὸ φῶς τῆς θύμησός σου
Στὸ εἰκόνισμά του,

Μὰ σφρίψοσε τὰ δάκρυα σου ἀπ' τὰ μάτια,
Καὶ τὴ ζωὴ παντοῦ πὺ παρθένα,
Σὲ προσμένει σὶς νιότης τᾶνθιομένα
Τὰ σκαλοπάτια.

Χαρὰ καὶ πικρα θᾶναι ἡ συντραφιά σου,
Καὶ σκέψες κι' ἔννοιες. Μὰ ποτὲ μεθῆσι
Ἡ ἀπελπισία, ποιητὴ, μὴ σὲ κρατήσῃ
Στὸ ἀνέβασμά σου!

Τραγουδᾷ τα, κι' ἀνέβαινε! Καὶ νὰ τῆ,
Νὰ τῆ ἡ κορφή! Θωρεῖς—χαρὰ σὲ σένα!—
χαρὰ καὶ λῆτη, θάνατο καὶ γέννα
Μὲ τὸ ἴδιο μάτι.

Καλόπαιδο! τὸ δρόμο βλῆ ἡ δικὴ μας
Γενιά πὺ ἔχει διαβεῖ καὶ μεῖς τραβοῦμε.
Δὲς μου τὸ χέρι, ἐκεῖ ψηλὰ νὰ βροῦμε
Τὴν λῆτρωσή μας!

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΨΙΛΗ ΜΑΡΤΙΑΤΙΚΗ ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ μαρτιατικὴ βροχοῦλα
Σιγῆ—σιγῆ κι' ἀργὰ σταλάζει
Κ' ἡ ἔρημ τοῦ βουνοῦ ἡ ραχοῦλα
Κι' αὕτη κάποια λουλουδία βγάζει

Ψιλὴ, σιγῆ—σιγῆ βροχοῦλα
Τὸ δάκρυ τὸ κορφο σταλάζει
Κ' ἡ ἔρημ ἡ γέρικῃ ἡ καρδοῦλο
Κι' αὕτη σιερὸν ἀγάπες βγάζει.

*Ἀθήνα, Μάρτης 1917

ΣΕΦΤΡΟΣ ΒΡΑΔΝΟΣ